Ammatillisen koulutuksen reformia koskeneen tarkastuksen (2/2021) jälkiseuranta

Eduskunnan tarkastusvaliokunnan asiantuntijakuuleminen, 20.2.2024

Sami Vuorinen
Johtava tuloksellisuustarkastaja
Valtiontalouden tarkastusvirasto

Ammatillisen koulutuksen reformi -tuloksellisuustarkastus ja jälkiseuranta

- Tarkastus käynnistyi melko pian reformin toimeenpanon alkamisen jälkeen ja se valmistui maaliskuussa 2021.
- Reformin lähtökohta tunnistettiin haastavaksi. Myös eduskunta edellytti vaikutuksien seuraamista (EV 86/2017 vp.).
- Tarkastuksessa arvioitiin reformin edellytyksiä vahvistaa koulutuksen vastaavuutta työelämän osaamistarpeisiin sekä tämän tavoitteen ja koulutusjärjestelmän rahoituksen yhteensovittamista.
- Tarkastusprosessin mukainen suosituksien toteutumista varmistava tarkastuksen jälkiseuranta tehtiin keväällä 2023.

Tarkastuksen johdosta annetut suositukset

Tarkastusvirasto antoi kolme suositusta:

1. Kaiken kokoisten työllistyvyyttä edistävien koulutus-kokonaisuuksien rahoitus on sovitettava jatkuvaa oppimista tukevaksi kokonaisuudeksi.
2. Työnantajien sitoutuneisuutta työpaikoilla tapahtuvaan oppimiseen on kartoitettava sekä linjattava tarvittavat keinot, joilla varmistetaan työelämän oppimispaikat.
3. Koulutuksen vaikuttavuuteen perustuvan valtionosuus-rahoituksen tietoperustaa on vahvistettava.

Myös tutkintoa pienemmät koulutuskokonaisuudet edistävät työllistyvyyttä

- Tarkastusta tehtäessä koulutuksen järjestäjät eivät saaneet rahoitusta tutkintoa pienempien koulutuskokonaisuuksien tarjoamiseen.
- Tällaista koulutusta ei siksi ollut tarjolla, vaikka useilla aloilla osaamista täydentävä täsmäkoulutus voisi tehokkaimmin edistää työllistyvyyttä.
- Tarkastuksen jälkeen tarve erilaisille koulutuskokonaisuuksille on tiedostettu ja tätä tukevia muutoksia on vireillä.

Työnantajat mahdollistavat työpaikoilla tapahtuvan oppimisen

- Reformi lisäsi työpaikoilla tapahtuvaa oppimista. Jo ennen reformia kaikille oppijoille oli vaikeuksia löytää sopivia työssäoppimispaikkoja.
- Odotuskuilu kasvoi, kun oppijat siirtyivät työpaikoille jo opintojen alkuvaiheessa.
- Niin oppilaitokset kuin Opetushallituskin ovat ryhtyneet toimiin työnantajayhteistyön edellytyksien vahvistamiseksi.
- Toistaiseksi tilanne on ollut siedettävä; silti riski, että joillakin aloilla tai alueilla opintojen kesto pitkittyy sopivien työpaikkojen puuttuessa, on edelleen ilmeinen.

Valtionosuusrahoituksen on tarkoitus ohjata koulutusta parempaan vaikuttavuuteen

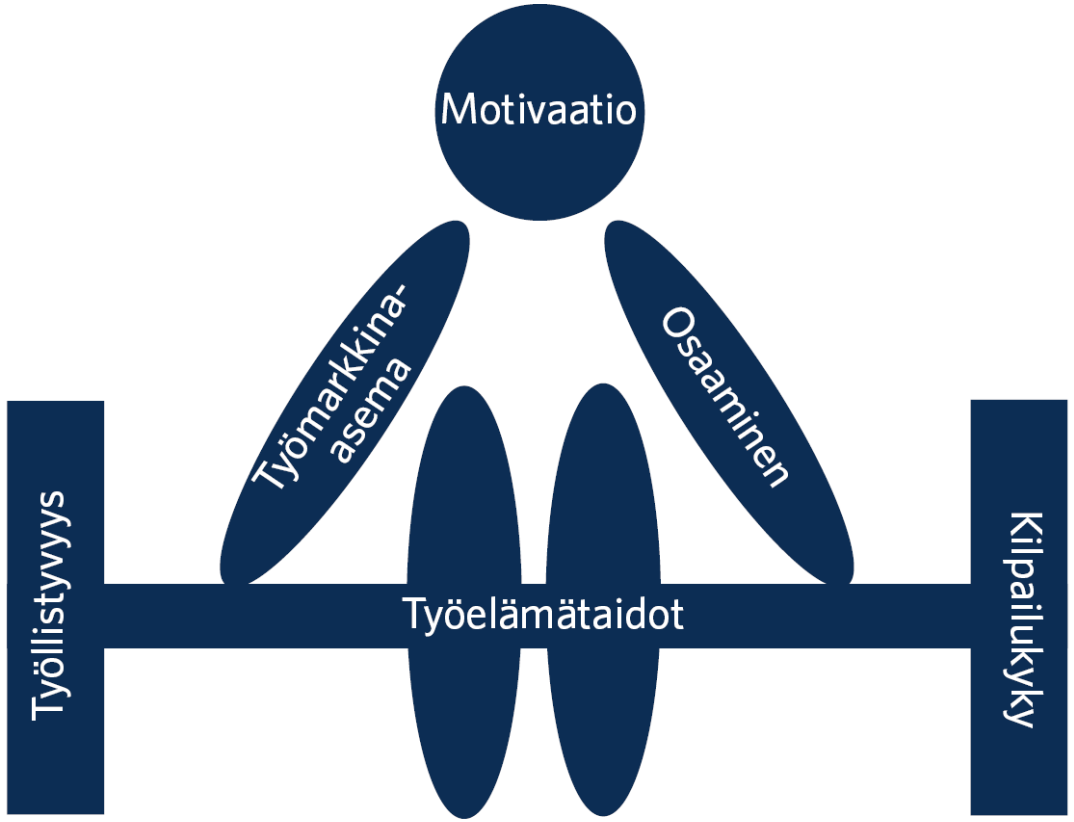
- Reformin myötä oppilaitosten vaikuttavuus pyrittiin huomioimaan niiden valtionosuusrahoituksessa. Tässä on keskeistä valmistuneiden opiskelijoiden sijoittuminen työhön tai jatkokoulutukseen.
- Tarkastus osoitti, että vaikuttavuuden todentamisen välineet olivat keskeneräisiä. Tietoa puuttui ja käytettävissä oleva tieto on vuosien takaa.
- Olemassa olevien tietojärjestelmien yhteensovittaminen voi parantaa edellytyksiä ajantasaisen ja yhdenmukaisen vaikuttavuustiedon tuottamiseen, mutta työ on vielä kesken.

Kiitos!

VALTIONTALOUDEN TARKASTUSVIRASTO
STATENS REVISIONSVERK

Tack!

Ammatillisen koulutuksen valtiontaloudelliset vaikutukset

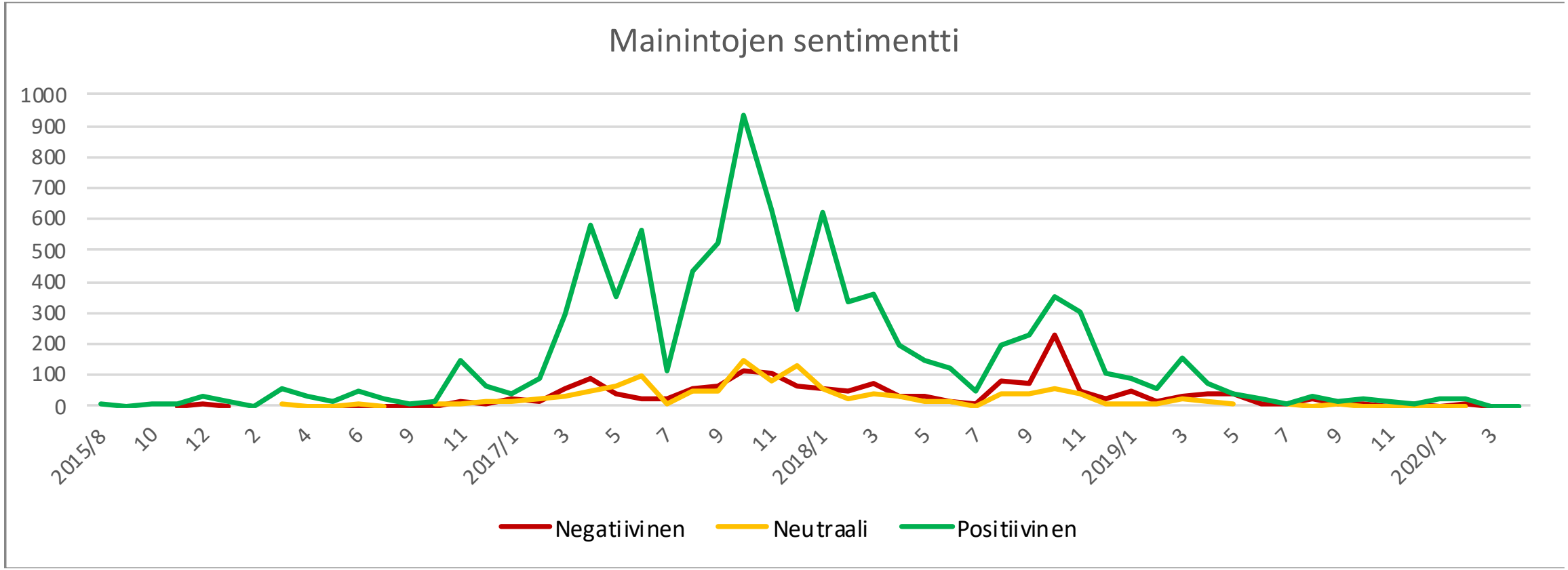

Vaikutukset etuustarpeisiin
Vaikutukset palvelutarpeisiin
Vaikutukset köyhyyteen
Vaikutukset tuloveron tuottoihin
Vaikutukset kansanterveyteen

Vaikutukset sosiaaliturvan rahoituksen ja terveydenhuollon menojen jakautumiseen
Vaikutukset työvoiman kysyntään
Vaikutukset yhteisöveron tuottoihin
Vaikutukset vientituloihin

#amisreformi – Suhtautuminen reformiin positiivista

ajanjaksolla 8/2016-3/2020

Ammatillisen koulutuksen reformi kulttuurisena muutoksena

- Koulutuksen edellytykset, toimintakehikko ja prioriteetit määrittävät arvoperustaisesti sen, millaista koulutusta ammattiin opiskeleva saa.
- Reformi on muuttanut oppilaitoksissa ajattelua siitä, mitä koulutuksessa pidetään arvokkaana.

